

Förenade målen T-377/00, T-379/00, T-380/00,
T-260/01 och T-272/01

Philip Morris International, Inc. m.fl.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission

”Beslut att väcka talan vid domstol i tredje land — Talan om
ogiltigförklaring — Begreppet beslut i den mening som avses i artikel 230
fjärde stycket EG — Upptagande till sakprövning”

Förstainstansrättens dom (andra avdelningen i utökad sammansättning) av
den 15 januari 2003 II- 4

Sammanfattning av domen

1. *Talan om ogiltigförklaring — Rättsakter mot vilka talan kan väckas — Rättsakter som har bindande rättsverkningar — Beslut att hänskjuta en tvist till domstol — Omfattas inte (Artikel 230 EG)*

2. *Talan om ogiltigförklaring — Rättsakter mot vilka talan kan väckas — Rättsakter som saknar tvingande rättsverkningar — Omfattas inte — Rättsakt som vilar på en bedömning av upphovsmannens behörighet som eventuellt är oförenlig med den institutionella jämvikten — Saknar betydelse*
(Artikel 230 EG)

3. *Gemenskapsrätt — Principer — Rätten att väcka talan vid domstol — Bedömning — Talan om ogiltigförklaring av en handling av en gemenskapsinstitution som inte utgör något beslut kan inte tas upp till sakprövning — Enskildas möjlighet att bestrida lagligheten av en sådan handling genom talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen*
(Artiklarna 230 fjärde stycket EG, 235 EG och 288 andra stycket EG; Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artiklarna 6 och 13)

1. De beslut genom vilka kommissionen beslutade dels att väcka en civilrättslig talan i kommissionens namn mot vissa amerikanska cigarettillverkare, dels att väcka en ny civilrättslig talan vid amerikanska domstolar för gemenskapens och minst en medlemsstats räkning mot samma tillverkare, har inte bindande rättsverkningar som kan påverka nämnda tillverkares intressen genom att väsentligen förändra deras rättsliga situation. Besluten utgör således inte rättsakter som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring.

slutgiltigt endast genom beslut av den domstol vid vilken talan har väckts, oavsett om fråga är om en gemenskapsdomstol eller en nationell domstol. När kommissionen beslutar att väcka talan avser den inte att själv förändra den omtvistade rättsliga situationen, utan inleder endast ett förfarande som har till syfte att uppnå en förändring av detta förhållande genom ett domstolsbeslut.

(se punkterna 75—81)

Även om det är så att talan måste väckas vid domstol för att ett bindande domstolsbeslut skall kunna erhållas och att denna handling enligt gällande rätt kan ha vissa följder, såsom att preskriptionsfristen avbryts eller att den tidpunkt från vilken ränta skall löpa bestäms, fastställs emellertid inte därmed på ett slutgiltigt sätt de skyldigheter som parterna i tvisten har. Dessa skyldigheter fastställs nämligen

2. Samtliga rättsakter som en institution antar kräver att deras upphovsman bedömer sin behörighet att anta dem. En sådan bedömning kan emellertid inte anses ha bindande rättsverkningar i den mening som avses i artikel 230 EG.

En sådan underförstådd bedömning saknar nämligen självständig betydelse i förhållande till den antagna rättsakten, även om man skulle anta att bedömningen var felaktig, och kan i motsats till vad som gäller för en rättsakt som syftar till att ge behörighet inte medföra en förändring av den fördelning av behörigheter som föreskrivs i fördraget.

Oavsett allvaret i de fel som en rättsakt kan vara behäftad med, vare sig det är fråga om grundläggande rättigheter eller den institutionella jämvikten, kan dessa inte medföra att det blir tillåtet att underlåta tillämpning med hänvisning till undantag på grund av allmän ordning, och göra att rättsakter mot vilka talan inte kan väckas på grund av att de saknar bindande rättsverkningar ändå kan överklagas. Det förhållandet att en rättsakt eventuellt är rättsstridig innebär inte i sig att talan får väckas mot den.

(se punkterna 85—91)

3. Tillgång till domstolsprövning utgör en grundläggande del av en rättslig gemenskap och att det garanteras i den rättsordning som upprättats med stöd av EG-fördraget att ett fullständigt system med rättsmedel och förfaranden upprättats, ett system som är avsett att göra det möjligt för domstolen att granska lagenligheten av de rättsakter som antas av institutionerna. Rätten till

en effektiv domstolsprövning grundar sig på författningstraditioner som är gemensamma för medlemsstaterna samt på artiklarna 6 och 13 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

De berörda har inte berövats rätten till domstolsprövning på grund av att en handling som inte utgör något beslut inte kan utgöra föremål för en talan om ogiltigförklaring. En talan om utomobligatoriskt skadestånd enligt artikel 235 EG och 288 andra stycket EG kan fortfarande väckas om en sådan handling är av sådan beskaffenhet att gemenskapens skadeståndsansvar aktualiseras.

Även om det framstår som önskvärt att enskilda ges möjlighet att, utöver en skadeståndstalan, väcka talan för att hindra eller stoppa sådana handlingar från institutionerna som inte utgör beslut men som kan påverka deras intressen, konstaterar förstainstansrätten att en sådan talan, som nödvändigtvis medför att gemenskapsdomstolarna riktar förelägganden till institutionerna, inte föreskrivs i fördraget. Gemenskapsdomstolarna saknar således behörighet att sätta sig själva i gemenskapslagstiftarens ställe för att ändra det system för rättsmedel och förfaranden som inrättats genom fördraget.

(se punkterna 121—124)